

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

УДК 341.63

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ ЯК ІНСТИТУТУ

Ващенко К.Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-44>

Міжнародний комерційний арбітраж в епоху глобалізації зарекомендував себе як надійний метод вирішення комерційних спорів, ускладнених іноземним елементом. Це, безумовно, ефективний інструмент для вирішення питань, що є особливою структурою для недержавного вирішення приватних спорів, в яких присутні іноземні суб'єкти. У даній роботі юридичний аналіз проводився на основі нормативно-правових актів національного та міжнародного права. Використовувалися наукові роботи з питань міжнародного комерційного арбітражу. Основні висновки формуються на основі положень національного законодавства про комерційний арбітраж, правил найбільш відомих міжнародних арбітражів, матеріалів наукових конференцій, відкритих документів деяких міжнародних організацій.

Ключові слова: комерційний спір, третейський розгляд, міжнародний комерційний арбітраж, третейський суд, спір, ускладнений іноземним елементом, арбітраж.

Постановка проблеми. У даній статті пропонується розглянути питання характерних особливостей міжнародного комерційного арбітражу як інституту, який є дієвим та ефективним способом альтернативного вирішення спорів (АВС). Дана тема є вкрай актуальною, оскільки останнім часом зростає кількість справ, які розглядаються в порядку міжнародного комерційного арбітражу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти правової природи існування міжнародного комерційного арбітражу досліджені у роботах вітчизняних (Г. Анцелевича, А. Венедиктова, В. Опришка, Д. Притики, Ю. Притики, О. Торгашина, Г. Цірата, З. Мамона, О. Зозулі та ін.) та закордонних (Г. Борна, П. Сандерса, В. Тетлей, К. Холбера) вчених.

Однак, у вітчизняній юридичній літературі питання характерних особливостей міжнародного комерційного арбітражу як інституту залишається дискусійним, що робить дослідження даної тематики актуальним.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Характерні особливості міжнародного комерційного арбітражу як інституту є важливою складовою дослідження цього правового явища, оскільки це надасть пересічним громадянам та учасникам арбітражного розгляду зокрема краще розуміння процесу врегулювання спору. Питання теоретичних основ правового механізму регулювання міжнародного комерційного арбітражу, характерних особливостей міжнародного комерційного арбітражу як інституту залишаються малодослідженими у вітчизняній літературі.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження теоретичних основ правового механізму регулювання міжнародного комерційного арбітражу, а також характерних особливостей міжнародного комерційного арбітражу як інституту.

Виклад основного матеріалу. Стаття 2 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» арбітражем визначає його поняття як третейського суду, незалежно від того, чи утворюється він спеціально для розгляду окремої справи, чи здійснюється постійно діючою арбітражною установою, зокрема Міжнародним комерційним арбітражним судом або Морською арбітражною комісією при Торгово-промисловій палаті України [3, с. 4].

У Тлумачному юридичному словнику Блека дається таке визначення арбітражу: «Арбітраж – це передача спору на розгляд незалежній (третій) особі, обраній сторонами спору, які заздалегідь погоджуються виконувати рішення цього арбітра, винесене після слухання справи, у ході якого обидві сторони були вислухані» [9, с. 19].

З точки зору української юридичної науки, арбітраж – це форма приватного правосуддя, яке ґрунтується на угоді, спеціально укладеній для цього сторонами спору, де арбітр наділяється повноваженнями, аналогічними повноваженням судді; водночас, ці повноваження впливають з угоди між сторонами [7].

Міжнародний комерційний арбітраж в епоху глобалізації зарекомендував себе як надійний спосіб для розв'язання комерційних спорів, ускладнених іноземним елементом. На практиці існує проблема, пов'язана з розумінням поняття «арбітраж». У деяких державах, зокрема в Російській Федерації, Бельгії, Україні, нарівні з Міжнародним комерційним арбітражем існують державні (національні) арбітражні суди. Зазначені суди вправі розглядати спори між суб'єктами, що знаходяться на території однієї держави. Однак особливістю таких судів є те, що вони мають право розглядати в судовому засіданні спори за участю іноземних осіб.

Поняття «арбітражний суд» трактується як «арбітражний третейський суд» і ніяк не «державний арбітражний суд». На думку А.П. Белова,

плутанина з тлумаченням термінів призводить на практиці до негативних наслідків, наприклад, затримується захист порушених прав.

Міжнародний комерційний арбітраж розглядає цивільно-правові спори за участю іноземного елемента. Необхідно відзначити, що згідно зі ст. 1 Типового закону ЮНСІТРАЛ щодо міжнародного торгового арбітражу 1985 р. [5], арбітраж визнається міжнародним якщо:

- господарючі суб'єкти уклали арбітражну угоду, знаходячись в різних державах;
- в арбітражній угоді визначено місце розгляду спорів в арбітражі, що знаходиться в іншій державі;
- предмет спору або велика частина зобов'язань пов'язані більше ніж з однією державою.

Останнім часом міжнародний комерційний арбітраж стає все більш популярним. Сторонам надаються додаткові можливості, наприклад, самостійно вибрати місце, час, мову, а також сам порядок розгляду спору; вибрати не тільки сам арбітражний суд, а й арбітрів, які зобов'язані зберігати нейтральність, об'єктивність, неупередженість, а також тих, які є фахівцями у відповідній сфері; можливість уникнути формалізму і бюрократії, які можуть бути присутніми в національній судовій системі та ін.

Сьогодні світова економіка знаходиться на стадії глобалізації, що, відповідно, вимагає створення і функціонування інституцій, що дозволяють швидко, ефективно і компетентно вирішувати спори в даній сфері. У зв'язку з цим, міжнародний комерційний арбітраж є універсальним способом вирішення міжнародних економічних спорів. Міжнародний арбітраж є третейським судом, який має право розглядати певну категорію справ, що входять до його компетенції.

Україна ратифікувала більшість міжнародних документів, що стосуються механізмів розгляду комерційних спорів. Основними рисами міжнародно-правових документів, що регулюють процес розгляду комерційних спорів, є:

- їх наднаціональний характер, що, порівняно з національними законодавчими актами, забезпечує більш ефективний захист;
- вони передбачають урегулювання спорів за загальновизнаною у світі процедурою;
- членами відповідних міжнародних угод є більшість країн світу, що спрощує і гарантує процедуру визнання та виконання відповідних рішень у відповідній країні.

Проте, повноваження вітчизняних інституцій з вирішення подібних спорів значно звужені у порівнянні з європейськими та світовими.

Процедура арбітражу має певні характерні особливості:

- обов'язково визначається кількість арбітрів. Якщо сторони не визначилися з цим питанням заздалегідь, протягом 30 днів з моменту звернення до МКАС призначаються 3 арбітри і супер-арбітр [3, с. 19];
- передбачається можлива процедура відводу арбітра, якщо для цього будуть наявні підстави (відсутність незалежності та неупередженості в справі, недостатня кваліфікація стосовно розглядуваного питання), через які особа не в змозі виконувати обов'язки арбітра;
- сторони можуть самі домовитись про процедуру розгляду справи;

- місце арбітражу визначається сторонами із врахуванням факторів зручності, а також обставин справи;

- якщо сторонами не передбачено інше, то початок розгляду арбітражем справи починається в той день, коли звістку про передачу справи до арбітражу отримано відповідачем;

- мова або мови арбітражу визначаються сторонами;

- протягом строку, визначеного судом та сторонами, позивач повинен заявити про обставини, що підтверджують його позовні вимоги;

- якщо позивач не підтверджує свій позов документально, суд припиняє розгляд справи;

- у ході розгляду справи кожною стороною чи судом може бути залучено експерта з питань, що розглядає суд;

- третейський суд або сторона може звернутися до компетентного органу з приводу допомоги у наданні доказів;

- суд приймає рішення відповідно до чинного законодавства, яким він керується;

- якщо в ході розгляду справи спірні моменти між сторонами злагоджено, суд припиняє свою роботу на основі підписання сторонами мирової угоди;

- розгляд справи третейським судом припиняється у разі, коли остаточне рішення підписано більшістю арбітрів, або у зв'язку із виявленням певних фактів, з якими сторони погодилися;

- виконання арбітражного рішення підлягає відповідно до чинного законодавства, за яким вирішувалася справа і Нью-Йоркської конвенції [6; 7].

Згадані риси дають можливість констатувати, що арбітражне вирішення спорів у сфері зовнішньоекономічної діяльності є універсальним способом розгляду конфліктних справ, який дозволяє уникнути формалізму та конфронтації, забезпечуючи при цьому необхідну мобільність та конфіденційність, що є дуже важливим у сфері господарювання.

Однією з особливостей є визначення місця міжнародного комерційного арбітражу в судовій системі. У практично всіх країнах комерційний арбітраж не входить до судової системи держави. Однак, багато країн визнають його як наднаціональний судовий орган, тобто відокремлений від контролю з боку держави. Таким чином, законодавство багатьох держав дозволяє міжнародному арбітражу здійснювати арбітражний розгляд. Варто відзначити, що арбітражний розгляд захищений від втручання від судів, що входять в судову систему [10, с. 235].

В даний час в науці склалася думка з приводу співвідношення діяльності міжнародного арбітражу та юрисдикції. Розглянемо найбільш актуальні:

1. Перша думка склалася таким чином, що діяльність МКА не є юрисдикційною. Тут сформувався різні течії в розумінні характеру діяльності, яку здійснюють арбітражі.

2. Друга – діяльність МКА трактується таким чином, що міжнародний арбітраж повністю самостійний і незалежний.

3. Третя – розглядає діяльність арбітражу як такого, що входить в державну судову систему, так як дані арбітражі розглядають спори про право.

Ще одна особливість – в Україні механізм виникнення компетенції у третейського суду як

міжнародного комерційного арбітражу передбачає визначення наявності між конфліктуєчими контрагентами арбітражної угоди. Під арбітражною угодою розуміється «угода сторін про передачу на розгляд спорів (всіх або конкретного) в МКА, які вже виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-яким конкретним договором або іншими правовідносинами, об'єкт якого може бути предметом третейського розгляду» [8, с. 67].

Звідси впливає принцип автономії волі суб'єктів, тобто сторони мають право самостійно укладати арбітражні угоди, в яких можна чітко врегулювати питання, що стосуються спору, а саме якому арбітражу довірити вирішення спорів. Таким чином, арбітражна угода наділяє повноваженнями МКА розглядати між сторонами певний спір, ускладнений іноземним елементом. Наявність принципу автономії волі суб'єктів і його застосування на практиці відрізняє МКА від національної державної судової системи врегулювання спорів. В системі національних державних судів вибір сторін обмежується тільки вибором застосовного матеріального права.

Діяльність міжнародного комерційного арбітражу регулюється певними групами джерел: конвенціями, прийнятими на міжнародному рівні, національним законодавством території, обраної сторонами для розгляду справи, умовами арбітражної угоди, підписаної контрагентами та арбітражними регламентами.

Значну роль в регулюванні МКА грають різні положення типових документів, які є результатом уніфікації та гармонізації права.

Під гармонізацією розуміється «діяльність, пов'язана з усуненням або зменшенням відмінностей між правовими системами різних країн, яка спрямована на зближення двох різних систем» [12, с. 4].

У теорії зазвичай визначають два види гармонізації:

- 1) односторонню;
- 2) взаємну.

Причому останній вид гармонізації зазвичай використовується в міжнародній сфері, зокрема, міжнародними організаціями [12, с. 4].

Під уніфікацією в теорії міжнародного приватного права розуміється «створення спільних норм між окремими державами на національному рівні» [12, с. 5].

До джерел МКА слід відносити застосовне процесуальне право, яке відбивається в нормах права і підлягає застосуванню в певному спорі для розгляду справи по суті. Право, що застосовується як національні закони, міжнародні угоди та інші нормативні акти ніякої певної специфіки щодо МКА не мають. Разом з тим, деякими вченими в галузі міжнародного приватного права зазначається в якості можливого застосовного права в арбітражі *lex mercatoria* [13, с. 231].

Під *lex mercatoria* у вузькому сенсі зазвичай розуміються звичаї міжнародного торгового обороту, а в більш широкому сенсі *lex mercatoria* визначається як «особлива нормативна система, яка являє собою групу загальноновизнаних принципів міжнародного права, що регулюють договірні відносини» [13, с. 232].

У світовій практиці є популярними також інші альтернативні способи вирішення спорів, що вхо-

дять разом з міжнародним арбітражем в одну певну групу. Порівняльний аналіз МКА з іншими альтернативними способами дозволить визначити специфічні, притаманні тільки арбітражу риси і елементи.

Юридична література передбачає інші способи вирішення комерційного спору, до них, зокрема, відносяться такі: медіація (посередництво), різні види переговорів, міні-процеси, а також консиліація (примирні процедури). Розглянемо більш детально основні види альтернативного вирішення спорів.

Медіацією визнається спроба вирішення конкретного спору, або досягнення компромісу між сторонами розгляду за допомогою об'єктивного втручання третьої, нейтральної сторони – медіатора (посередника) [9, с. 156].

Примирні процедури (консиліація) – це також один із способів альтернативного вирішення спорів, спрямованих на врегулювання розбіжностей за участю третьої / нейтральної особи [9, с. 164]. Дане визначення об'єднує консиліацію і медіацію. Зокрема, ці два способи дуже схожі між собою. У практиці існує змішання понять медіація і консиліація, багато юристів вживають їх як синоніми.

На даний момент міні-процес активно розвивається, і є одним з найпопулярніших способів вирішення конфліктних ситуацій в міжнародній економічній сфері. Існує досить багато видів міні-процесів, особливо в США, де вони були вперше застосовані. Разом з тим, наразі міні-процеси популярні не тільки в Америці, але й активно застосовуються в європейських країнах.

Варто зазначити, що міжнародний арбітраж, перш за все, відрізняється від інших способів альтернативного вирішення спорів своєю процесуальною складовою.

Однак, варто згадати, що на практиці існують і інші аспекти в співвідношенні міжнародного арбітражу та інших видів альтернативних видів вирішення спорів.

При цьому проглядається тенденція до їх взаємного зближення / об'єднання. Дане явище проявляється різними способами. Наприклад, організована в 1995 р. в Женеві Конференція про «Правила арбітражу та медіації» для постійно діючих установ розглядала як проблематику МКА, так і проблематику розгляду міжнародних комерційних спорів за допомогою медіації та консиліації.

Тенденцію до обопільного зближення арбітражу та інших різновидів альтернативного вирішення спорів можна підтвердити національним законодавством окремих держав – з таким видом альтернативного вирішення спорів, як консиліація, що отримала законодавче закріплення. Консиліація врегульована в одному акті з арбітражем. Такий акт, за загальним правилом, називається Законом «Про арбітраж і консиліацію». Зокрема, такі закони були прийняті в Нігерії (закон від 1990 року), в Болівії (Закон від 1997 року), в Індії (Закон від 1996 року).

Беручи до уваги вищесказане, а також нововведення в законодавстві і правилах про арбітраж окремих держав, необхідно врахувати, що джерела правового регулювання МКА потребують вдосконалення. Зокрема, норми, які регламентують арбітраж та інші види альтернативного вирішення спорів, логічно закріплювати

в одному акті: як щодо законів, так і регламентів. У той же час, не слід обмежуватися простим злиттям положень про ті чи інші типи вирішення комерційних спорів, а необхідно комбінувати зазначені способи. Зокрема, сторони спору можуть, в першу чергу, звернутися до медіації / консиліації, а в разі неотримання бажаного результату, звернутися безпосередньо до арбітражу (наприклад, Бельгійський арбітраж), або вирішити спір за допомогою медіації / консиліації, при цьому відмовившись від арбітражу (що є, по суті, різновидом мирової угоди) [9, с. 169].

Серед міжнародних комерційних арбітражів (третейських судів) виділяють два основних види: інституційний та ad hoc (тимчасовий або на випадок) [11, с. 123].

Під першим розуміється арбітраж, який створюється і діє при асоціаціях, торгово-промисловій палаті, організаціях, спілках і т.д. Інституційний арбітраж вважається постійно діючим, має, як правило, стабільний список арбітрів (відкритий або закритий), свої кодекси, положення та регламенти додатково до основних міжнародних і національних правових актів, які регулюють арбітражний розгляд.

Необхідно відзначити, що інституційні арбітражі вважаються створеними, коли юридична особа виконала такі умови:

- прийняла рішення про створення постійно діючого третейського суду;
- затвердила положення про постійно діючий третейський суд;
- затвердила список третейських суддів, який може мати обов'язковий чи рекомендаційний характер для сторін.

У свою чергу, інституційні арбітражі діляться на національні та міжнародні, які створюються і провадять свою діяльність на підставі регламентів.

Як приклад таких міжнародних комерційних арбітражів можна привести:

- Міжнародний арбітражний суд при Міжнародній торговій палаті, створений в 1923 р. в Парижі, на сьогоднішній день є провідною арбітражною установою світу;
- Американська арбітражна асоціація, створена в 1992 р. в Нью-Йорку. Дана асоціація розглядає щороку понад 150 000 тисяч спорів з різних галузей права;
- Лондонський міжнародний арбітражний суд. Спочатку діяв з 1892 р. як національний третейський суд, однак в 1981 р. став здійснювати свої функції на міжнародному рівні;
- Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті, є наступником Зовнішньоторговельної арбітражної комісії, створеної при Всесоюзній торговій палаті в 1932 році. Є великим і авторитетним арбітражним центром;

– Арбітражний інститут торгової палати в Стокгольмі – створено в 1917 р., проте діяти в нинішньому вигляді почав з 1949 р. Є одним з органів Торгової палати.

Арбітражі ad hoc є третейськими судами, утвореними для розгляду конкретного і єдиного спору [8, с. 188]. Такі арбітражі діють, як правило, на підставі Арбітражного регламенту ЮНСІТРАЛ. Однак він носить рекомендаційний характер, і сторони мають право встановити свої правила розгляду спору. Якщо сторони цього не роблять, то правила розгляду спору вибирають самі арбітри.

Отже, оскільки арбітражі ad hoc створюються і функціонують у певному конкретному випадку, то основною проблемою є визначення правил, якими повинен керуватися арбітраж при вирішенні спору.

Одним із способів вирішення цієї проблеми є приєднання до одного з регламентів для арбітражу, серед них варто виділити наступні: Арбітражний регламент Економічної комісії ООН для Європи 1966 р.; Правила міжнародного комерційного арбітражу Економічної комісії ООН для Азії і Далекého Сходу 1966 р.; Арбітражний регламент Комісії ООН з права міжнародної торгівлі 1976 р.

З плином часу почали виокремлюватися спеціалізовані арбітражі в залежності від сфери врегульованих правовідносин. Такі як інвестиційний арбітраж, будівельний, банківський, морський, спортивний та інші.

Однак існує й інша класифікація арбітражних (третейських) судів.

Наприклад, арбітражні (третейські) суди поділяються й за суб'єктною ознакою: арбітражі, які розглядають спори за участю іноземних осіб (МКАС при ТПП РФ); арбітражі, які розглядають спори не тільки за участю іноземних осіб, а і спори осіб однієї держави (Арбітражний інститут Стокгольмської торгової палати); арбітражі, які розглядають спори осіб однієї держави, тобто внутрішні спори.

Висновки і пропозиції. На підставі вищевикладеного, можемо констатувати, що арбітражне вирішення спорів у сфері зовнішньоекономічної діяльності є універсальним способом розгляду спорів, який дозволяє уникнути формалізму та конфронтації, забезпечуючи при цьому необхідну мобільність та конфіденційність, що є дуже важливим у сфері господарювання. Значне розширення міжнародної торгівлі позначилося на вирішенні міжнародних економічних спорів.

Розширення, а також ускладнення економічних відносин створило велике число конфліктів в даній сфері. У зв'язку з цим, логічним був швидкий розвиток міжнародного комерційного арбітражу, який перетворився на основний спосіб усунення розбіжностей у зовнішньоекономічній торгівлі.

Список літератури:

1. Про визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів: Закон України від 29 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – С. 377, зі змінами та доповненнями.
3. Про міжнародний комерційний арбітраж. Закон України від 24.02.1994 р. // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 25. – С. 198.
4. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – С. 80.

5. Типовой закон ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже (1985 год) (с изменениями, принятыми в 2007 году) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_879.
6. Арбітражний Інститут Торгової Палати в місті Стокгольмі: [офіц. сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sccinstitute.com>.
7. Лондонський міжнародний арбітражний суд: [офіц. сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lcia.org>.
8. Волощук О.Т. Міжнародний комерційний арбітраж [Текст] : навч. посіб. / О.Т. Волощук; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – С. 260.
9. Гончаренко О.М. Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / О.М. Гончаренко; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, каф. комерц. права. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. – С. 203.
10. Киричук А.С. Правовий механізм міжнародного комерційного арбітражу / А.С. Киричук // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право. – 2014. – Вип. 24. – С. 232-237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2014_24_34.
11. Коннов А.Ю. Понятие, классификация и основные виды альтернативных способов разрешения споров // Журнал российского права. – 2004. – № 12. – С. 120-131.
12. Волощенко О.В. Гармонізація та уніфікація законодавства як форми зближення правових систем / О.В. Волощенко // Право і суспільство. – 2015. – № 4(4). – С. 3-7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2015_4%284%29_3.
13. Мережко А.А. Lex Mercatoria: теория и принципы транснационального торгового права [Текст]: [монограф.] / А.А. Мережко. – К.: Таксон, 1999. – С. 415.

Ващенко Е.Г.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРАВОВОГО МЕХАНИЗМА РЕГУЛИРОВАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА

Аннотация

Международный коммерческий арбитраж в эпоху глобализации зарекомендовал себя как надежный метод разрешения коммерческих споров, осложненных иностранным элементом. Это, безусловно, эффективный инструмент для решения вопросов, который является особой структурой для негосударственного разрешения частных споров, в которых присутствуют иностранные субъекты. В настоящей работе юридический анализ проводился на основе нормативно-правовых актов национального и международного права. Использовались научные работы по вопросам международного коммерческого арбитража. Основные выводы формируются на основе положений национального законодательства о коммерческом арбитраже, правил наиболее известных международных арбитражей, материалов научных конференций, открытых документов некоторых международных организаций.

Ключевые слова: коммерческий спор, третейское рассмотрение, международный коммерческий арбитраж, третейский суд, спор, осложненный иностранным элементом, арбитраж.

Vashchenko K.G.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

THEORETICAL BASIS OF THE LEGAL MECHANISM FOR REGULATING INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION

Summary

In the era of globalization, the international commercial arbitration has established itself as a reliable method for resolving commercial disputes, complicated by a foreign element. It is by far an effective instrument for resolving issues, which is a special structure for the non-state resolution of private disputes, in which foreign subjects of law are presented. In this work a legal analysis was conducted on the basis of normative and legal acts of national and international law. Scientific works in international commercial arbitration issues were used. The main conclusions are formed on the basis of the provisions of the national legislation on commercial arbitration, the regulations of the most well-known international arbitrations, the materials of scientific conferences, the open documents of some international organizations.

Keywords: commercial dispute, arbitration, international commercial arbitration, arbitration court, dispute, complicated by foreign element, arbitration.